

Univerzita Karlova

Opatření rektora č. 36 /2019

Název: **Knihovní a výpůjční řád Univerzity Karlovy**

Gestor: **ÚK**

Účinnost: **1. prosince 2019**

Knihovní a výpůjční řád Univerzity Karlovy

Podle ust. § 4 odst. 7 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, ve znění pozdějších předpisů a k jeho provedení je vydán tento Knihovní a výpůjční řád Univerzity Karlovy (dále také „řád“).

Čl. 1 - Úvodní ustanovení

1. Systém tvořený Ústřední knihovnou Univerzity Karlovy (dále jen „ÚK UK“) a knihovnami, ústavy vědeckých informací, středisky vědeckých informací fakult a dalších součástí (dále jen „dílčí knihovny“) se souhrnně označuje jako Knihovna UK.
2. Knihovna UK je zapsána v evidenci knihoven Ministerstva kultury České republiky¹ pod evidenčním číslem 3498.
3. Centrální katalog UK (dále jen „katalog“) je automatizovaný knihovní systém, prostřednictvím kterého se realizují knihovnické a informační služby.
4. Elektronické informační zdroje (dále jen „EIZ“) jsou odborné licencované zdroje pro vědu, výzkum a výuku.

Čl. 2 - Poslání a činnost Knihovny UK, knihovnické a informační služby

1. Knihovna UK je specializovanou knihovnou ve smyslu § 13 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)² a ve znění pozdějších předpisů. Základním úkolem Knihovny UK je zajištění knihovnických a informačních služeb potřebných pro studium a vědeckou a další tvůrčí činnost na Univerzitě Karlově.
2. Knihovna UK poskytuje knihovnické a informační služby ve smyslu § 4 knihovního zákona. Knihovna UK může poskytovat i další knihovnické a informační služby ve smyslu knihovního zákona § 4 odst. 3.
3. Základní knihovnické a informační služby jsou poskytovány bezplatně. Knihovna UK je oprávněna požadovat úhradu nákladů v případech, ve kterých tak stanoví zákon³. Ceník poplatků je nedílnou součástí tohoto řádu.
4. Knihovna UK zpřístupňuje informace o fondu prostřednictvím katalogu. Registrovaní uživatelé mají možnost využívat správu svého konta a další služby (např. rezervace, prodlužování).
5. Evidence a revize knihovního fondu probíhá v souladu s § 16 knihovního zákona a návazných vyhlášek v platném znění. Vyřazování knihovních dokumentů probíhá v souladu s § 17 knihovního zákona a návazných vyhlášek v platném znění.
6. EIZ jsou zpřístupňovány uživatelům v souladu s licenčními podmínkami a musí být využity výhradně k nekomerčním účelům pro výukové, studijní, vědecké, výzkumné účely a osobní potřebu.

Čl. 3 - Uživatelé Knihovny UK, jejich registrace a oprávnění

1. Uživatelé Knihovny UK jsou:

Kód	Uživatel	Popis	Délka registrace v katalogu
01	Student	Student bakalářského nebo magisterského studijního programu na kterékoliv fakultě Univerzity Karlovy	3 roky

¹ § 5 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) a v pozdějším znění

² <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3676>

³ § 4 odst. 2 až 5 knihovního zákona

02	Doktorand	Student doktorského studijního programu na kterékoliv fakultě Univerzity Karlovy	3 roky
03	Stážista	Účastník zahraniční stáže na Univerzitě Karlově	6 měsíců
11	Zaměstnanec	Akademický a vědecký pracovník nebo jiný zaměstnanec na kterékoliv fakultě nebo součásti Univerzity Karlovy	5 let
12	Spolupracovník UK	Zaměstnanec jiné instituce spolupracující s Univerzitou Karlovou (např. fakultní nemocnice, Akademie věd ČR)	1 rok
22	Veřejnost	Kdokoliv mimo výše uvedené kategorie (Klub Alumni UK, externí uživatelé služeb, veřejnost)	1 rok
31	MVS	Právník osoba zapsaná v evidenci knihoven Ministerstva kultury České republiky	5 let

2. Podmínkou užívání knihovnických a informačních služeb je poskytnutí souhlasu s respektováním Knihovního a výpůjčního řádu Univerzity Karlovy a jeho přílohami.
3. Uživatelé při využívání knihovnických a informačních služeb používají jeden z průkazů UK vydaný dle Opatření rektora - Zavedení a používání průkazů na Univerzitě Karlově⁴ v platném znění, který slouží k osobní identifikaci. V případě průkazu externího uživatele služeb je přípustný pouze tzv. „personalizovaný“ průkaz opatřený osobními údaji.
4. Ztrátu průkazu je uživatel povinen neprodleně hlásit v kterékoliv z dílčích knihoven, která následně zabrání užívání knihovnických a informačních služeb. To nezbavuje majitele průkazu povinnosti označit kartu za ztracenou ve Webových aplikacích UK⁵. Náhradní průkaz si uživatel zajišťuje sám.
5. Osobní údaje uživatelů Knihovna UK zpracovává v souladu se Zákonem č. 110/2019 Sb., o ochraně osobních údajů a Nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES známém jako GDPR (obecné nařízení)⁶.
6. V dílčích knihovnách, které nepoužívají katalog, je nutná samostatná registrace.
7. Registrace je ukončena:
 - a. Vypršením platnosti registrace
 - b. Ukončením, přerušením, zanecháním studia
 - c. Ukončením pracovně-právního vztahu vůči Univerzitě Karlově
 - d. Závažným porušením Knihovního a výpůjčního řádu dle čl. 4, bod 6

Čl. 4 - Základní práva a povinnosti uživatelů Knihovny UK

1. Uživatel má právo na využívání knihovnických a informačních služeb podle zákona⁷, tohoto Knihovního a výpůjčního řádu Univerzity Karlovy a provozních řádů příslušných dílčích knihoven.
2. Uživatel má právo podávat připomínky, stížnosti a náměty k činnosti Knihovny UK vedoucímu dílčí knihovny, vedoucímu ÚK UK nebo prostřednictvím Úřední desky Univerzity Karlovy⁸.
3. Uživatel je povinen chránit knihovní fond a zařízení Knihovny UK.
4. Po ukončení nebo změně vztahu k UK je uživatel povinen vrátit veškeré vypůjčené dokumenty a vyrovnat všechny své závazky vůči Knihovně UK.
5. Uživatel je podle relevantních právních předpisů povinen nahradit veškeré jím způsobené škody vzniklé v Knihovně UK.

⁴ <https://cuni.cz/UK-9921.html>

⁵ <https://is.cuni.cz/webapps/>

⁶ <https://www.uoou.cz/gdpr-obecne-narizeni/ds-3938/p1=3938>

⁷ § 4 knihovního zákona

⁸ <https://cuni.cz/uk-125.html>

6. V případě závažného nebo opakovaného porušení tohoto řádu může být uživateli právo využívat knihovnické a informační služby v Knihovně UK rozhodnutím ředitele ÚK UK pozastaveno.

Čl. 5 – Výpůjční řád

1. Výpůjčky v dílčích knihovnách, které využívají katalog, se řídí Jednotnou maticí výpůjček v platném znění.
2. Uživatel nesmí vypůjčený dokument půjčovat dalším osobám. Uživatel je povinen si půjčované dokumenty prohlédnout a zjištěné závady ihned ohlásit pracovníkům knihovny. Výpůjčka může být realizována pouze tehdy, pokud uživatel nemá nesplněné závazky (nevrácené dokumenty, nezaplacené poplatky apod.) vůči Knihovně UK. Výpůjční doba může být prodloužena, nepožaduje-li vypůjčený dokument jiný uživatel. Prodloužit výpůjčku lze jen před uplynutím výpůjční doby.
3. Uživatel je povinen vrátit vypůjčený dokument v takovém stavu, v jakém si ho vypůjčil s přihlédnutím k obvyklému opotřebení. Dokument je nutné vrátit do dílčí knihovny, kde byl vypůjčen.
4. O vyřízení rezervace je uživatel informován elektronicky prostřednictvím e-mailu. Vyzvednutí dokumentu je možné pouze v dílčí knihovně, ve které je pro uživatele připraven k vyzvednutí. Vyzvednutí rezervovaného dokumentu je možné do data uvedeného v e-mailu.
5. Grantová výpůjčka je určena nositelům grantu. Je možné ji půjčit pouze řešiteli grantu po dobu jeho řešení. Studijní výpůjčky jsou určeny prioritně pro studenty fakulty dílčí knihovny. Fakultní výpůjčky jsou prioritně určeny pro studenty a zaměstnance dané fakulty.
6. Nevrátí-li uživatel vypůjčený dokument ve stanovené lhůtě, může být upomínán. Poplatky za upomínky a pokuty za překročení výpůjční lhůty jsou stanoveny v Ceníku poplatků. Pokuta za překročení výpůjční lhůty není vázána na zaslání upomínky. Knihovna UK může přistoupit k vymáhání nevrácených výpůjček či peněžitých pohledávek včetně jejich příslušenství právní cestou. Náklady na vymáhání jsou stanoveny v Ceníku poplatků.
7. Uživatel je povinen uhradit veškeré poplatky a pokuty vzniklé v souvislosti s využíváním služeb Knihovny UK.

Čl. 6 – Ztráta dokumentu a způsob náhrady ztráty

1. Uživatel odpovídá v plném rozsahu za stav každého jím vypůjčeného dokumentu a je povinen Knihovně UK neprodleně sdělit, pokud jej nemůže vrátit z důvodu jeho ztráty, zničení nebo poškození. Není rozhodující, zda škodu způsobil uživatel úmyslně či z nedbalosti, zda ji způsobil třetí osoba nebo zda ke zničení či poškození dokumentu došlo jím nezávisle (vyšší moc).
2. Knihovna UK bude požadovat nahrazení nevráceného, ztraceného, zničeného či poškozeného dokumentu jedním z těchto způsobů:
 - a. jiným výtiskem totožné publikace téhož vydání a vazby (rovnocenná náhrada)
 - b. totožnou publikací novějšího vydání
 - c. jinou publikací se stejnou informační a finanční hodnotou
 - d. peněžitou náhradou s příslušenstvím.

Způsoby náhrady jsou uvedeny v pořadí dle preferencí Knihovny UK. O způsobu náhrady a lhůtě k plnění rozhoduje vždy pověřená osoba v dílčí knihovně, které vznikla škoda.

3. Lhůta k plnění počne běžet okamžikem, kdy bude uživateli sděleno rozhodnutí o náhradě. Tímto rozhodnutím bude určen druh a rozsah náhrady a lhůta k plnění. Dále budou, v souladu s Ceníkem poplatků Knihovny UK, stanoveny příslušné manipulační poplatky, pokuta a případné pohledávky a sděleny další informace nutné pro řádné splnění povinnosti ze strany uživatele.
4. Rozhodne-li pověřená osoba v dílčí knihovně o náhradě dokumentu jiným výtiskem totožné publikace téhož vydání a vazby, totožnou publikací novějšího vydání nebo jinou publikací se stejnou informační a finanční hodnotou, je uživatel povinen ve lhůtě k plnění předat publikaci (náhradu) pracovníkům dílčí knihovny a uhradit stanovené poplatky za knihovnické zpracování náhrady za ztracený dokument a ztrátu čárového kódu nebo RFID čipu a pokutu.
5. Rozhodne-li pověřená osoba v dílčí knihovně o peněžité náhradě, je uživatel povinen ve lhůtě k plnění uhradit vyměřenou částku včetně souvisejících poplatků a pokuty. Podle rozhodnutí o způsobu náhrady uhradí uživatel za nevrácený, ztracený, zničený či poškozený dokument peněžitou náhradou ve výši:

- a. aktuální kupní ceny totožné publikace téhož vydání a vazby, pokud bude publikace k dostání na trhu, a to včetně účelně a nezbytně vynaložených výdajů na získání publikace
 - b. aktuální kupní ceny publikace novějšího vydání, pokud bude publikace k dostání na trhu, a to včetně účelně a nezbytně vynaložených výdajů na získání publikace
 - c. aktuální kupní ceny publikace stejné informační a finanční hodnoty, která je k dostání na trhu, a to včetně účelně a nezbytně vynaložených výdajů na získání publikace
 - d. poplatku za každou stránku kopie nahrazovaného dokumentu včetně stanoveného poplatku za svázání dokumentu (cena vazby). Počet stran se určuje dle bibliografického záznamu v CKIS. U dokumentů s nečíslovanými stranami určí výši ceny zhotovené kopie vedení dílčí knihovny.
6. V případě dokumentů historických, vzácných, sběratelsky zajímavých, prohlášených za kulturní památku, ojedinelých exemplářů a v dalších obdobných případech je uživatel povinen uhradit peněžitou náhradu včetně příslušenství pohledávky, zejména úroků z prodlení a nákladů na vymáhání pohledávky u příslušného soudu. Výše peněžité náhrady bude v těchto případech stanovena individuálně, například znaleckým posudkem nebo jako cena dokumentu dosažená na aukci, cena v antikvariátu, cena uváděná v aukčních katalozích aj.

Čl. 7 – Přejídná a závěrečná ustanovení

1. Ústřední knihovna UK a dílčí knihovny zveřejní tento Knihovní a výpůjční řád Univerzity Karlovy na svých webových stránkách.
2. Jednotlivé fakulty a pracoviště mohou vydat provozní řád dílčí knihovny, dle kterých upraví další služby a jejich podmínky výslovně neupravené v tomto Knihovním a výpůjčním řádu Univerzity Karlovy. Provozní řády jsou účinné dnem zveřejnění na webové stránce dílčí knihovny.
3. Uživatelé, kteří se zaregistrovali před tím, než nabyl tento Knihovní a výpůjční řád Univerzity Karlovy účinnost, se automaticky stávají uživateli všech dílčích knihoven Knihovny UK, tj. všech dílčích knihoven, které používají Centrální katalog.
4. Seznam dílčích knihoven je uveden v Příloze č. 1 tohoto opatření.
5. Jednotná matice výpůjček je Přílohou č. 2 tohoto opatření.
6. Informace o zpracování a o ochraně osobních údajů je Přílohou č. 3 tohoto opatření.
7. Ceník poplatků je Přílohou č. 4 tohoto opatření.
8. Opatření rektora č. 51/2018 se zrušuje.
9. Tento Knihovní a výpůjční řád Univerzity Karlovy nabývá účinnosti dne 1. 12. 2019.

V Praze dne 4. listopadu 2019

prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA